

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnishtvu:
za celo leto naprej K 22-40
za pol leta " " 11-20
za četrt leta " " 5-60
za en mesec " " 1-90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemži nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravišškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 4 strani.

Za Jugoslovansko vseučilišče.

(Odlomki iz govora dr. Korošca v proračunskem odseku.)

Tovariš Seitz se je ravnokar pritoževal, da ga baje duhovniki v njegovem volivnem okraju grdo napadajo in da so vsled tega on in njegovi tovariši razburjeni. Tej notranji razpoloženosti je dal tov. Seitz tudi duška. Te pravice mu nikakor ne moremo odrekati. Istotako pa se tudi katoličanom ne sme odrekati pravica, da dajo svojemu ogorčenju izraza, ker se čutijo po Wahrmondovem govoru in brošuri v svojih najsvetejših čustvih užaljene. Ako se je pri teh izrazih nevolje kazalo tudi na vseučiliščne osebe, je razumljivo, ker je Wahrmond član teh zavodov. Nihče pa ni mislil pri tej priliki na takozvano priborenje vseučilišč, nihče ne smatra Wahrmondove afere kot znamenje za kak kulturni boj. Krščanske stranke vedo, da jih čakajo v bližnji prihodnosti velika socialna dela, katerim morajo posvetiti vso pozornost. Odpor proti Wahrmondu ni za nas začetek pricipielnega boja, ampak izraz naše globoke užaljenosti vsled napadov na naša verska čustva.

Šola za združništvo.

Na dnevnem redu je razprava o visokih šolah. Kot zastopnik kmečkega stanu se hočem vsled tega pečati s poljedelsko visoko šolo. Z veseljem pozdravljam, da se ustanovi na tem zavodu dveletna šola za združništvo. Vendar naj ta institucija ne ovira učne uprave, da zveže s trgovsko šolo v Ljubljani tudi šolo za združništvo, kakor jo imajo Nemci v Darmstadt.

Ob tej priliki naj omenim, da sicer moji somišljeniki na Kranjskem strme po višji trgovski šoli kot po najvišjem cilju na tem šolskem polju, a so prepričanja, da bi taka šola sedaj Slovincem ne hasnila toliko kakor šola s dveletnim šolskim obiskom. Strokovnjaki, nemški in češki, trde, da take nižje šole zadostujejo celo pri njih za 90 odstotkov vseh trgovskih podjetij. Na višji trgovski šoli bi mi pri sedanjih naših narodno-gospodarskih razmerah izgojevali material za druge narode, doma bi absolventi ne našli mest. Iz praktičnih oziror povdarjam torej za sedaj potrebo niž-

je trgovske šole, v bodočnosti seveda se nam bode morala ugoditi tudi zahteva po višji taki šoli. Vse ob svojem času v istinito korist naroda.

Mi Slovenci potrebujemo združniško šolo po vzorcu darmstadtske prav nujno. Dveletna šola na poljedelski visoki šoli ne more ustrezati našim praktičnim zahtevam. V Darmstadtu pa se itak pritožujejo Nemci, da jim Avstriji zavzamemo polovico prostorov. Tudi mi Slovenci pošiljamo tje ljudi, ki se hočejo posvetiti združništvu. Toda študije v inozemstvu so nam predrage, mi pa pri našem krasno razvitem združništvu potrebujemo vedno novih moči.

Veliko važnost polagam na to, da se taka združniška šola naslovi s trgovsko šolo. Nikakor pa ne podcenjujem važnosti gospodarsko-tehnične izobrazbe za združništvo, toda našemu združništvu manjka danes posebno trgovsko izobražnih voditeljev. Veliko kriz mora združništvo v Avstriji prestopiti ravno zaradi tega, ker manjka pri združniško-strokovni izobrazbi trgovske primesi.

Jugoslovansko vseučilišče.

Znana je želja Slovencev po lastnem vseučilišču. Mi Slovenci, čeprav smo maloštevilni, kopravimo po višji izobrazbi, po prosveti. V tem nočemo zaostati za nobenim narodom. Hočemo se kulturno razvijati, kulturno razživeti, kakor drugi narodi. Hočemo sodelovati pri kulturnih nalogah človeštva. Za to imamo vroče koprnenje, nadarjenost, zmožnost za znanstveno delovanje, manjka nam le zunanje organizacije, kakor jo podaja vseučilišče. Kdo je tukaj, ki si upa reči, vsi narodi imajo pravico do takih kulturnih zavodov, le vi Slovenci ne? Nihče! Pripoznajte nam torej tudi v dejanju to pravico. Vlado pa pozivljamo, da ustvari vse predpogoje za uresničenje naše zahteve.

Vseučilišče v Zagrebu.

Srčno željo slovenskega naroda izrekam, da se omogoči študiranje na zagrebški univerzi tudi Slovincem. Naš jezik in hrvatski jezik ne kažeta druge razlike, nego dva si izredno sorodna dialekta. V jeziku torej ne iščite težav, vsak Slovenec razume hrvatski in narobe. V jeziku smo si sorodni kakor po krvi, in jezikovno zjednačenje med obema narodoma je vprašanje časa.

»Toda poslušajte in povejte vsem belim ljudem moje besede. Noben bel človek naj ne pride več čez gore. Jaz nočem videti trgovcev s puškami in rumom. Moje ljudstvo naj se bojuje s sulico in pije vodo, kakor njihovi predniki pred njimi. Nočem imeti ljudi, ki bi polagali strah v človeško srce, jih ščuvali proti kralju in delali pot belim možem, ki pridejo za njimi in gredo še dalje. Ako pride bel človek do mojih vrat, ga požene nazaj; ako jih pride sto, jih potisnem nazaj, ako jih pride cela vojska, se bom bojeval z njimi z vso svojo močjo in oni me ne bodo premagali. Nikdo naj ne pride več zaradi svetlih kamenov; ne, niti cela vojska; kajti, ako pridejo, pošljem cel polk, da zasujejo jama in porušijo bele stebre v jamah ter jih napolnijo s skalami, tako da nikdo ne bo mogel priti do onih vrat, o katerih ste mi toliko povedali in o katerih sedaj nikdo ne ve, kako jih premikati. Za vas trf, Inkubu, Makumazah, in Bougwan, je dežela vedno odprta, kajti vi ste dražji mojemu srcu kakor vse, kar diha!»

»In vi odhajate. Moj stric Infadoos in moj Induna vas bosta prijela za roke in spremljala s celim polkom. Še ena pot se nahaja, kakor sem zvedel, čez gore in onadva vam jo pokažeta. Zdravstvijte, bratje moji, hrabri beli možje! Ne pogledjte me več, kajti moje srce bi tega ne moglo pre-

Opozarjam pa tudi na to, da je za propevanje jugoslovanske univerze na slovenskih tleh potreben najožji medsebojni stik z Zagrebom, kakor bo tudi zagrebška univerza pri takem stiku se pospela še do višjega razcvita. Niti profesorji niti dijaki ne bodo več navezani na samo eno univerzo, in tekmovanje v znanstvenem delovanju bo hasnilo tudi slavi naših avstro-ogrskih univerz. Prepričan sem, da se bo tudi moj tovariš Vukovič izrazil o tej stvari.

Nazadnje se govornik priklopi zahtevi krščansko-socialnih poslancev po ravnopravnosti za katoliške dijake na naših univerzah, zahteva pa tudi enakopravnost v narodnem oziru za slovenske dijake ter navaja kričeče slučaje, kako se je slovensko dijaštvo persekviralo od nemškega dijaštva in nemških senatov. Predlaga sledečo resolucijo:

»Z rastočim duševnim in gospodarskim razvojem posameznih narodov v državi je v najožji zvezi vednostna izomika na podlagi domače kulture in narodnega jezika. Zato se naroča c. kr. vladi, da skrbno in nepristransko preiskuje predpogoje za ustanovitev novih univerz in fakultet, in stori za ta učilišča vse potrebne priprave. Pri ustanavljanju novih univerz in fakultet pa naj se ozira na to, da se jim zagotovi uspešen, miren razvoj, ki omogoči in pospeši duševno in нравno kulturo svojega naroda.»

Telovadski dan v Trziču.

V s pomladnim snegom pokriti Trzič so prinesle mlade čete naših telovadcev včeraj ne samo pomladanskega solca, ki jih je spremljal na poti iz Podnarta, temveč še več navdušujočega solca ljubezni v svojih srcih pod rdečimi srajcami lepih svojih uniform. Izmed osemnajstih dosedaj obstoječih odsekov, jih je bilo včeraj v Trziču zastopanih 11, in sicer: Ljubljana (10), Kamnik (1), D. M. v Polji (2), Horjul (1), Celje (1), Mengeš (1), Škofja Loka (1), Jesenje (8), Radoljica (3), Sent Vid (1), Trzič vsi člani. Drugi odseki pa so se opravičili ali pa so pooblastili učitelje ljubljanskega odseka, da jih zastopajo. V Podnartu, kjer so zastopniki izstopili, so jih čakali vozovi, na katerih so se odpravljali telovadci proti Trziču do prijazne Aljančičeve gostilne pred Trzičom, kjer

so jih sprejeli telovadci tržiškega odseka. Od tu so vsi odkorakali v čveterostopih v Trzič v farno cerkev, kjer je daroval ondodni župnik veleč. gosp. svetnik Špendal slovesno sv. mašo in imel med isto cerkveni govor. Trzičanom je nastop mladenci na ulici in v cerkvi gotovo imponiral, kajti pri vsaki hiši in zlasti na glavnem trgu je bilo vse polno gledalcev. Po službi božji je bilo pripravljeno skupno kosilo v prostornem salonu g. Jegliča. Med obedom se je oglasil k besedi zvezini predsednik dr. L. Pogačnik, ki je v imenu zveze nazdravljaval zavednim, neustrašenim in delavnim tržiškim telovadcem. Dejal je med drugim: Ko smo korakali na glavni trg, se je zbralo na nekem vogalu nekaj mladičev, ki so si šepetali »čuki gredo«. No, mi pustimo našim nasprotnikom, da nas imenujejo kakor hočejo, toda če nas že imenujejo »čuki«, naj nam dovolijo, da jim mi razložimo pomen tega nam namenjenega imena. Čuk velja med našim ljudstvom za smrtno ptico. In mi smo v tem pomenu čuki, da smo oznanjevalci smrti slovenskega liberalizma, ošabnosti in frakarstva. Dalje je nazdravljaval kot predsednik zastopnikom vseh drugih odsekov, zlasti pa zastopniku iz zelene Štajerske, bratu Pišku iz Celja. V imenu Trzičanov je govoril brat Papov, ki je nazdravljaval zvezi in njenim zastopnikom.

Med obedom se je poklonilo predsedstvo zveze veleč. g. župniku tržiškemu, duhovnemu svetniku Špendalu, kot zastopniku tržiških Slovencev in pokrovitelju tržiških društev.

Ob pol 2. uri se je pričela odborova seja, ki je trajala do pol 4. ure. Podrobnosti iz te zanimive seje prinese prva številka mladeniškega lista »Mladost«, ki izide prvo soboto prihodnjega meseca. Omenimo samo, da se je sprejel pri seji sklep, da pripravo zveza, da niso vsi člani odsekov s a m o naročniki »Mladosti«, temveč tudi agitatorji. Odobril se je tudi program za letošnje prireditve, katerega smo že svoječasno v tem listu objavili. Po seji so se dali vsi zastopniki slikati.

Ob 4. uri se je pričela seja vaditeljskega zbora, pri kateri so se vrlo zanimivo in podučno obravnavale tehnične zadeve odsekov. Tudi o tej seji podamo natančno poročilo v »Mladosti«. Omenimo naj samo nekaj: vsi odseki delujejo izvrstno. Pri nekaterih odsekih se je zgodilo, da je par

LISTEK.

Dijamanti kralja Salomona.

Angleški spisal Rider Haggard, posl. J. M. (Dalje.)

Položil sem svojo roko na njegovo ramo. »Ignosi,« sem rekel, »povej nam, ko si ti hodil po deželi Zulov in med belimi možmi v Natalu, ali se ti ni srce obračalo proti deželi tvoje matere, proti tvoji rojstni deželi, kjer si ugledal luč sveta in se igral, ko si bil še majhen, proti deželi, kjer je bil tvoj dom?»

»Tako je bilo, Makumazah!»

»In tudi naše srce hrepeni po naši deželi in našem domu!»

Nato je nastal premor. Ignosi ga je prekinil in spregovoril z drugačnim glasom.

»Sprevidim, da so tvoje besede, kakor so vedno bile, modre in pametne, Makumazah; ono, kar leta po zraku, ne biva rado na zemlji; beli možje ne žive radi v zemlji črnih. Dobro; vi morate iti in pustiti moje srce, da me boli, ker zame bode tako, kakor mrtvi, kajti noben glas ne more priti iz one dežele, kjer bode te živeli!»

nesti. In glejte, jaz izdajem povelje, ki se naj razglaši od gora do gora: vaša imena, Inkubu, Makumazah in Bougwan, naj bodo kakor imena mrtvih kraljev, in oni, ki jih izgovori, mora umreti. Tako bo spomin na vas živel v naši deželi za vedno!»

»Pojdite sedaj, predno bodo moje oči prelivalo solze kakor ženske. Včasih, kadar se boste na potu življenja ozrli nazaj ali kadar boste stari in se zbirali in stiskali okoli ognja, ker solnce ne bo imelo več gorkote, se boste spominjali, kako ste stali rami ob rami v veliki bitki, ki so jo zasnovale tvoje modre besede, Makumazah, kako si bil ti oni rog, ki se je zabodel v Tvalino stran, Bougwan, med tem ko si stal v krogu Sivih ti, Inkubu, in so možje padali pod tvojo sekuro kakor žito pod srpom, in kako si zlomil moč divjega bika (Twale) in vrgel njegov ponos v prah. Pojdite in zdravstvijte, Inkubu, Makumazah, Bougwan, moji gospodje in moji prijatelji!»

Vstal je, nekoliko hipov resno, zrl na nas, nato pa vrže konec svojega plašča preko svoje glave, da zakrije svoj obraz pred nami.

Molče smo odšli.

Naslednjega dne smo že ob zori zapuščali Loo, spremljani od našega starega prijatelja Infadoosa in polka Bivolov. Četudi je bilo zelo zgodaj, je bila cela glavna

ulica mesta polna ljudstva, ki nas je pozdravljala s kraljevskim pozdravom, ko smo odhajali na čelu polka; ženske so nas blagoslavljele, ker smo osvobodili deželo Twale in trosile cvetlice na našo pot. Bilo je zelo ganljivo, tako kakor se človek ne bi nadejal od domačinov.

Pri tem se je prigodila smešna dogodbica, ki mi je bila zelo všeč, kajti dala nam je mnogo povoda za smeh.

Ravno predno smo dospeli do mestne meje, je priskočila lepa, mlada deklica z lepimi lilijami v roki in jih poklonila Goodu (zdelo se je nekako, da ima vse rado Gooda; mislim, njegov monokelj in polbrada sta mu dajala neko posebno vrednost) in je na to dejala, da bi ga rada nekaj prosila.

»Govori!»

»Naj pokaže moj gospod svoji služabnici svoje lepe bele noge, da jih še enkrat vidim in se jih spominjam v poznejših dneh in pripovedujem o njih svojim otrokom; njegova služabnica je potovala štiri dni daleč, da bi jih videla, kajti glas o njih je šel po celi deželi.»

»Raje sem obešen, kakor da storim to,« je rekel Good razdražen.

»Dej, dej, dragi prijatelj,« je rekel Sir Henry, »gospici vendar ne smeš odreči.»

»Nočem,« je rekel Good trdovratno, »to je popolnoma neumestno.»

(Dalje prihodnjič.)

članov pristopilo k nasprotni organizaciji. Ti se zopet ponujajo nazaj. Storil se je sklep, da odpadnikov ne maramo nazaj. Kakor tudi ne maramo v svoje vrste sprejeti onih Sokolov, ki se nam v nekaterih odsekih ponujajo zato, da bi dobili pri nas službe. Za to imamo dokaze, pismene v rokah. Stojimo na stališču, da nam je za sprejem članov predvsem merilo značaj mladeniča.

Seja je trajala do pol 6. ure zvečer.

Lepo sta k slovesu govorila in navduševala telovadce tržiška gospoda kaplana Prijatelj in Kalan.

Prisrčno so se telovadci poslovili od dragih jim tržiških telovadcev. Bil je zopet za naše organizacije lep dan, dan novih načrtov, dan dela, katerega naj blagoslovijo nebo. Vrlim tržiškim bratom pa želimo vztrajnosti in navdušenja. Na zdar!

Državni zbor.

Dunaj, 25. sušca.

Iz gospodarskega odseka.

Vijugasta je pot, po kateri hodi vladni načrt »o službeni pogodbi trgovskih uslužbencev in drugih uslužbencev v podobnih podjetjih«. Gospodarski odsek je imel o tem načrtu dve seji; pododsek, ki si ga je izbral, je pa zadnji tork tretjič zboroval. Da ni zadeva hitreje napredovala, je več vzrokov: Poročevalec za časa delegacij ni utegnil, cela vrsta preminjivalnih predlogov je prihajala od raznih strani in treba jih je bilo pregledno sestaviti; največja ovira je bila pa ta, ker se je vlada protivila, da se zakon raztegne tudi na razne, dozdaj takorekoč brezpravne zasebne uradnike, in da se vanj sprejmejo tudi javnopravne določbe.

V zadnji seji sta se sprejela prva dva paragrafa. Poslanci (dr. Ofner, Reumann, dr. Krek) so ostali v manjšini s svojo zahtevo, naj se vsi, tudi takozvani nižji, trgovski uslužbenci sprejmejo v zakon; pač pa se je posrečilo dobiti večino za to, da se zakon raztegne na zasebne uradnike pri zadrugah in njihovih zvezah, na notarske in advokatske uslužbence (tudi na kandidate), na časnike, za katere se je odločno, zlasti z ozirom na časnikaštvo pri manjših narodih, potegnil slovenski poslanec, in na razne tehniške uslužbence. Epus si muove!

Šolstvo v odseku. — **Wahrmund.** — **Marchet.** — Slovensko vseučilišče. — **Bilinski o Wahrmundu.**

V ponedeljek je proračunski odsek pričel razpravo o osrednjem vodstvu naučnega ministrstva in visokih šolah. Poročevalec je bivši finančni minister dr. vitez Bilinski, ki naglašala, da so tudi univerze postale predmet političnih bojov. Razmere so sedaj take, da je vsaka nova univerza mogoča le potom kompromisa, dogovora med političnimi strankami. Tako ste pripravljene dve resoluciji, ki zahtevate češko in nemško univerzo na Moravskem, ne da bi bila določena čas in kraj.

Tudi za slovensko univerzo je pripravljena resolucija. Zato je upati, da bodo tudi slovenski poslanci s pripravami omogočili univerzo za napredni slovenski narod, ki zasluži vse simpatije.

Italijanska univerza pa je tudi v interesu države, da ni treba italijanski mladini hoditi na visoke šole v Italiji. So pa mnogi pomisleki proti italijanski univerzi v Trstu. Najprimernejši kraj bi bil Trident. Ker pa se zopet Nemci upirajo italijanski univerzi na Tirolskem, zato hoče vlada za sedaj italijansko pravno fakulteto ustanoviti na Dunaju.

Večje pa so težave za rusinsko univerzo. Rusini sami so se doslej premalo zmenili za rusinske stolice na univerzi v Lvovu, zato so jih polagoma zasedli Poljaki. Ako pa se zagotovi poljski značaj univerze, bode profesorski kolegij rad predlagal usposobljene rusinske kandidate za docenture in profesure. Če pa hoče vlada ustanoviti posebno rusinsko univerzo, Poljaki ne bodo ugovarjali, toda Rusini naj skrbe za potrebne profesorje.

Nato se govornik bavi z Wahrmundovo afero ter pravi: Bil sem 24 let docent in profesor na univerzi in moram reči, da nikdar ni cerkvena oblast kršila učne svobode. Nikomur ni prišlo na misel, da bi geolog ali kemik vprašal teologa, kako naj predava svoj predmet. Ravnotako ni nihče motil naravoslovca v njegovem raziskavanju, ne glede na to, da stari zakon govori o tem vprašanju morda le simbolično. Profesor na univerzi mora torej imeti popolno učno svobodo, toda to načelo ima gotove meje. V prvi vrsti mora profesor v istini govoriti o vprašanju vednosti, ki je v zvezi s stroko. Učna svoboda pa velja za stolico in slovstvo, ne pa za javni ljudski shod. Kot profesor more Wahrmund priti tudi v nasprotje s cerkvenimi naredbami in določbami n. pr. glede na zakon. Toda to, kar je storil Wahrmund, ni v nobeni

zvezi z vednostjo, še manj pa s cerkvenim pravom, katero predava na univerzi. Wahrmund naravnost taji božanstvo Kristovo, zakrament sv. Rešnjega Telesa, devišstvo Matere Božje itd. To žali nas katolike in zato tega ne moremo in nočemo prenašati. (Živahno pritrdjevanje. — Wolf, Malik in nekateri socialni demokrati pa burno ugovarjajo.) Iz vsega pa se vidi, da je Wahrmund slabe volje, ker toliko časa ni postal ordinarij. Sprožil pa sem to vprašanje, ki v istini ni vprašanje napredka, kulturnega boja in liberalizma. Inače bi morali vprašati: Ali je morda napreden isti, ki zasmehuje katoliško vero, dočim so prepovedani napadi na druge vere? Zakaj bi smel vsak svobodomiselnih junak napadati katoličanstvo, dočim mi druge vere pustimo v miru. Vsak veren katoličan spoštuje drugo versko prepričanje. Prav je tudi, da je nuncij posredoval v tej stvari, le to ni bilo umestno, da je njegov razgovor s časnikarjem prišel v javnost. Sedaj pa je stvar pred sodiščem; dokler to ne izreče sodbe, tudi disciplinarna oblast ne more ničesar ukreniti.

Dr. Walcher.

Za poročevalcem je v ponedeljek govoril edini koroški poslanec Walcher dobre tri ure ter opisaval »križovo pot« katoliških dijakov na graški univerzi.

Dr. Marchet.

Najzanimivejše je seveda bilo, kar je izjavil naučni minister. Iz njegovega govora je dvoje jasno razvidno: 1. Krščanski socialci so prisilili vlado, da se je morala načeloma izreči za ravnopravnost katoliških akademskih korporacij; 2. Wahrmundova afera se je razblinila. Minister je izjavil v glavnem sledeče: Za vsakega profesorja na posvetni stolici velja načelo, da je glede na pouk svoboden, torej tudi za Wahrmunda. On je profesor na juridični stolici. Da predava kanonično pravo, to je čisto irelevantno. Zahteva, naj se ga odsvi, je neopravičena. — Kar se tiče Wahrmundove brošure je čisto umevno, da bodi sicer znanstvenik tudi kar se presojanja in raziskavanja verstev tiče, svoboden, toda ne sme to storiti na način, da žali sveta čustva na sirov način. Vlada glede na brošuro Wahrmundovo ne more nobenega stališča zavzeti, ker mora počakati, kaj bo o nji izjavilo sodišče. — Tretje vprašanje je ravnopravnost katoliškega in nemškega dijaštva na vseučiliščih. Vlada stoji z vso odločnostjo na stališču, da so katoliški in nemški dijaki na vseučiliščih ravnopravni z nemškimi in svobodomiselnimi. Vlada bo v tem oziru postopala z vso energijo. Graški rektor in senat sta te dni oficijelno priznala to enakopravnost, ker sta članu katoliške »Caroline« dovolila, da sme v kulerju promovirati. — Kar se tiče vseučiliških zahtev drugih narodov, bo vlada svoje stališče pozneje označila.

Posebno pozornost je včeraj vzbujal dr. Schlegel, ki je v dvehurnem govoru jako spretno zagovarjal ravnopravnost katoliških dijakov na univerzah s posebnim ozirom na neznosne razmere v Gradu.

Oglašeni so še 31 govornikov, med njimi tudi dr. Žitnik, ki pride jutri na vrsto. V petek utegne biti glasovanje o raznih resolucijah. Danes nima zagotovljene večine še nobena resolucija. Tudi češka, ki zahteva drugo češko vseučilišče na Moravskem brez določenega kraja, nima še gotove večine, ako se ne odstrani vsaj nekaj nemških poslancev.

AVSTRO-OGRSKA.

Wahrmund

je došel 25. t. m. na Dunaj, kjer bo osebno navzoč pri razpravi glede na konfiskacijo svoje brošure. Popoldne je konferiral z naučnim ministrom. Za Wahrmunda so začeli 25. t. m. na Badenskem v Oberwaltersdorfu. Wahrmundu na čast je blebetal badenski profesor Süß. Pomagalo mu je več poslancev. Ta nastop javnega badenskega profes. javnega funkcionarja Süßa in nemških poslancev seveda ni vmešavanje v avstrijske notranje politične zadeve.

Nov spor med Nemci in Čehi.

Komotavsko okrajno sodišče je odklonilo češko zemeljsko-knjižno vlogo, ki jo je vložil češki odvetnik dr. Baxa. Sodišče je odklonilo vlogo, češ, da je pri sodišču običajna zgolj nemščina.

AVSTRO-OGRSKA ESKADRA

je došla v Tanger.

SESTANEK NEMŠKEGA CESARJA Z ITALIJANSKIM KRALJEM.

V Benetkah sta se sestala dne 25. tega mes. nemški cesar in italijanski kralj. Nemški cesar in cesarica sta bila gosta italijanskega kralja. Ob 11. uri 30 minut se je pripeljala nemška cesarska dvojica z vlakom v Benetke. Sprejel ju je italijanski kralj. Sprejem je bil nad vse sijajen. V be-

neški kraljevi palači je bil dejeuner. Ob četrtn na 2. uro popoldne sta se podala nemški cesar in cesarica na Viljemovo jahto »Hohenzollern«. Politični krogi sodijo, da sta se vladarja posvetovala o balkanskih zadevah.

SCHNITZER EKSKOMUNICIRAN.

Monakovo, 24. marca. Profesor Schnitzer, učitelj dogmatike na monakovskem vseučilišču, je ekskomuniciran in sicer ga zadene veliko izobčenje (excommunicatio maior). Schnitzer je pozvan na Columbia-univerzo v New-Yorku.

V čem obstoji »excommunicatio maior«? 1. Kdor je izobčen, je nehal biti član občesti vernikov, torej se za njih ne morejo opravljati nobene javne molitve in maše. Zasebno za njih moliti pa je dolžnost, narekovana od ljubezni, kajti namen izobčenja ni samo kazni, temveč tudi poplajšanje. 2. Ne smejo se mu podeljevati zakramenti, ne sme biti pri podeljevanju zakramentov navzoč, torej ne more biti za botra. 3. Ne sme biti navzoč pri sveti maši, pač pa pri pridigi. 4. Ne sme biti cerkveno pokopan, niti se ga ne sme položiti v posvečeno prst. V zemljo, kamor se je pokopalo truplo izobčenega, se ne sme nihče drugi več pokopati. 5. Izobčeni duhovniki ne smejo izvrševati nobenih cerkvenih funkcij. Ako ima klerik-izobčenec kak beneficij, ostane njegova last, ne sme pa iz njega vleči dohodkov. 6. Noben katoličan z izobčenecem ne sme občevati in priti z njim v dotiko, če ne tudi njega zadene izobčenje. Po naredbah Gregorija VII. so izvzeti iz te določbe: a) mož, oziroma žena izobčenca, b) njegovi otroci c) njegovi podložniki, d) vsi tisti, ki z njim občujejo, da ga poplajšajo, e) tisti, ki z njim občujejo, ne da bi vedeli, da je izobčen. f) tisti, ki z njim v skrajni sili morajo občevati. Izobčenje se nanaša le na tiste, ki neposredno pridejo z njim v dotiko. Ker je Schnitzer imenoma izobčen, je »excommunicatus vitandus« in velja zanj določba 7. v polnem obsegu z označenimi izjemami. Po konstituciji »Apostolicae Sedis« od 12. oktobra 1869. zadene veliko izobčenje tiste, ki z izobčenecem občujejo tako, da ga podpirajo v njegovi trdovratnosti ali na kakoršenkoli način odobrujejo ter ga potrjujejo v njegovi zmoti ter tisti kleriki, ki z njim vedoma in prostovoljno občujejo v cerkvenih zadevah ter ga pustijo h cerkvenim priredbam. Vsi ostali, ki z njim, izvzemši že navedene izjeme, občujejo, se tudi pregrešijo, ne zadene jih pa veliko izobčenje. Veliko izobčenje premine, ako se izobčenec izpreobrne; pravico velikega izobčenja absolvirati ima papež, oziroma tudi škofje, ki jim je papež delegiral to pravico. Ko izobčenec umira, ima vsak izpovednik pravico ga od izobčenja oprostiti, ako so dani pogoji. — Izmed modernistov je dozdaj zadelo veliko izobčenje sledeče: Loisy, Tyrell, Schnitzer.

RAZMERE V SRBIJI.

Nemški listi poročajo: Vsak dan se dogajajo umori v notranji Srbiji. V Nišu je bil umorjen 22. t. m. Stojanovič, v Selu pa 23. t. m. župan Lubinkovič. Letos je bilo umorjenih v Srbiji že 49 oseb.

RUSIJA.

Duma

je razpravljala v seji dne 24. t. m. o zakonskem načrtu, da se poviša tokijsko poslaništvo v zastopstvo. Ugovarjala sta oktoberist grof Uvarov in socialni demokrati. Predlogo je zagovarjal zunanji minister Izvolski, ki pravi, da je to potrebno, ker so to storile tudi druge države.

Tajni vojni svet.

V Peterburgu so pozvali več generalnih gubernatorjev in poveljnikov armadnih zborov, da se udeležijo tajne vojaške konference.

Steselj obolel.

General Steselj je obolel v Peter Pavlovi trdnjavi na nevrasteniji. Niti v jedilno dvorano ne more iti, dasi leži poleg njegove celice.

PORTUGALSKA.

Iz Heidelberga so pozvali brzojavno v Lizbono h kralju profesorja kirurgije Czernyja.

BOLEZEN ANGLEŠKEGA MINISTR-SKEGA PREDSEDNIKA

se je tako poslabšala, da pričakujejo Campell-Bannermanovo smrt.

† SPENCER VOJVODA DEVONSHIRE.

Umrli je ugledni angleški voditelj liberalne stranke Spencer, vojvoda Devonshire. Bil je večkrat minister. Vodil je nekaj časa tudi angleško liberalno stranko.

KITAJCI IN JAPONCI.

Japonska vlada je prepovedala izvoz orožja na Kitajsko.

ROOSEVELTOVI NAČRTI.

V svoji poslanici kongresu ponavlja predsednik Roosevelt svoje dosedanje zahteve. Zahteva, da izboljšajo postavo o trgovini med zveznimi državami in protitrušno postavo. Nadalje zahteva finančno postavodajo, poštno hranilnico, preosnovno carinskega tarifa in komisijo, ki bi se pečala z vodnimi cestami.

Dnevne novice.

+ **Občni zbor S. K. S. Z.** se je vršil včeraj dopoldne. Otvoril in vodil ga je S. K. S. Z. predsednik dr. Krek. Za ženski oddelek S. K. S. Z. sta poročali predsednica Marija Manfreda in tajnica Pavlina Vider. Za moški oddelek je poročal knjižničar Kos o knjižnici, blagajnik Josip Sedmak o blagajniškem stanju moškega oddelka S. K. S. Z., podpredsednik L. Smolnikar o blagajniškem stanju S. K. S. Z. kot centrale in o stanju S. K. S. Z. kot kranjske S. K. S. Z. Nadalje se prečitajo poročila: Iv. Podlesnik: »O telovadbi«, dr. A. Ušeničnik: »Socialni kurz«, Iv. Podlesnik: »Knjigovodski tečaj«, Vojteh Hybašek: »Češčina«, dr. A. Ušeničnik: »Kronika S. K. S. Z. od 2. februarja 1907 do 25. marca 1908«, zapisnika o sejah in sklepah S. K. S. Z. Tajniško poročilo je podal M. Moškerc. Pravila so se nebitveno izpremenila. Obširno poročilo še objavimo. — Delovanje S. K. S. Z. je tako obsežno in tako važno, da bi ne smelo biti našega somišljenika, ki bi ne bil njen član. V tem oziru so posebno nemarni naši ljubljanski somišljeniki. Letni prispevek 1 K 40 h pač ni vsota, katere bi ne mogel vsak utrpeti. Somišljeniki, častna Vaša dolžnost bodi, biti član »Slovenske krščanske - socialne zveze«! Upamo, da bo ta poziv zadostal vsem onim, ki hočejo biti naši somišljeniki v dejanju in ne samo v besedah.

+ **Deželni zbor kranjski** ima sejo jutri ob 11. uri dopoldne. — Dnevni red: 1. Otvoritev dež. zbora. — 2. Odljuba dež. poslancem. 3. Konstituiranje dež. zbora: a) Volitev dveh rediteljev; b) Volitev 2 verifikatorjev; c) Volitev deželnega odbora. 4. Poročilo deželnega odbora o deželnozbornih volitvah.

+ **Dvorni svetnik in novi deželni glavar Fran Šuklje** je prišel včeraj v Ljubljano in prevzame danes uradne posle. Mudil se je včeraj pri deželnem predsedniku. — Ministrski predsednik baron Beck je g. deželnemu glavarju ob imenovanju brzojavil: Veselim se odkritosrčno, da morem pošiljati najsrčneje čestitke k imenovanju.

+ **Cesar** je popolnoma ozdravel.

+ **Duhovni svetnik župnik Kukelj nagloma umrl.** Z današnjim opoludanskim vlakom se je pripeljal v Ljubljano č. g. duhovni svetnik Anton Kukelj, župnik v St. Juriju pri Kranju, rojen l. 1845 na Ježici. V Kolodvorskih ulicah je g. župnik poklical izvoščeka in mu naročil, naj ga pelje v Leonišče. V Leonišču so dejali, da je župnik jako slab in naj ga takoj pelje v bolnico. Pred bolnico je zdravnik konstatiral, da je župnik med vožnjo v vozu umrl. Svetila mu večna luč!

+ **Promoviran** bo v soboto na graškem vseučilišču za doktorja filozofije koroški rojak gospod Franc Kotnik. Novemu doktorju naše najiskrenejše čestitke.

+ **Deželnozbornske volitve v Istri.** Italijani se je gibljejo. Dne 23. t. m. vršila se je v Kopru seja uprave italijanskega političnega društva, katere so se udeležili tudi članovi kluba italijanske deželnozbornske večine in »odbor mladih« (comitatus dei giovani). Sklicala je ta shod predsednik političnega društva dr. Bennati. Posvetovali so se o položaju, ki je nastal vsled odobrenja volivne reforme in bližnjih deželnozbornih volitev. Končno so izvolili odbor, ki mu je naloga reorganizacija italijanske stranke in pa priprave za bodoče volitve. Ta odbor ima danes sejo v Kopru.

+ **Poziv.** V »Slovenskem Narodu« od sobote, dne 21. marca t. l. izšel je članek: »Notar Hafner c. dr. Slanc.« Pisec članka ni naveden. Pozivljam dotičnega pisca, da naznani svoje ime. Če je poštenjak, bo to storil, in če to stori, mu stvarnega odgovora ne ostanem dolžan. Če pa tega ne stori, naj pa vzame na znanje, da na anonimne napade ne odgovarjam. — Mate Hafner.

+ **Volivna reforma za Istro.** Pododsek je dosedaj končal razpravo o poglavjih, ki se tičejo priprav za volitve in volivnega postopanja. Manjka še torej del, ki se nanaša na statističke podatke. Te dni bo sklicana seja cele komisije, da odobri v pododseku dosedaj rešena poglavja.

— **Kmečka zveza za kranjski okraj** ima prihodnji ponedeljek ob 11. uri popoldan v Kranju na »Novi pošti« občni zbor. Po zboru bo predaval g. Legvart o živinoreji v kranjskem okraju.

— **Popolnitev škofovskih stolic na Hrvaškem.** Zagrebške »Novosti« poročajo, da bo predložen za djakovskega škofa Krapac, kanonik Ivančan pa za senjskega.

— **Za železnico Trst-Tržič.** Inženjerja dr. Gino Dompieri in dr. Jurij A. Maglich sta predložila deželni zboru tržaškemu objavlo, da jima je železniško ministrstvo podelilo koncesijo za pripravljala dela za gradnjo črte Trst-Tržič (Montalcone). Tozadevni načrt je že predložen ministrstvu za železnice.

— **Volitve v Barbanu v Istri.** V kr. občini Barban so bile volitve v upravni svet v Raklju in Barbanu. Zmagala je hrvaška stranka.

— **Obisk ministrov v Trstu.** Ministra dr. Derschatta in dr. Fiedler, ki sta imela priti ta teden v Trst, da se udeležita konferenc za pospeševanje prometnih sredstev, prideta šele prihodnji teden.

— **Italijanski inženir golju aretiran.** Na Reki so prijeli 37 letnega italijanskega inženirja Ascolija, ker je ogoljufal v Splitu mnogo oseb.

— **Laški kralj Friderik Avgust** je došel 24. t. m. v Bolcan.

— **Grozna nesreča.** Iz Roča nam pišejo dne 25. t. m.: Sinoči je vozil kmet Peter Muzica iz Blatne vasi voz gnoja. Po nesreči pa je pal pod voz in mu je šlo kolo čez glavo in mu jo strlo popolnoma. Ponesrečenec je ostal mrtev na mestu. Ostavil je ženo in nedorasle otročiče.

— **Umrla je** v Javorju pri Litiji Marija Rus iz Polhovega Gradca, sestra rajnega dekana g. Jakoba Rusa, v 89. letu starosti. Pogreb je v petek jutraj v Šmartnem.

— **Občni zbor** osrednjega društva c. kr. poštarjev itd. se je vršil dne 22. t. m. na Dunaju. Razven osrednjega odbora so se udeležili tega zbora vsi predsedniki deželnih in okrajnih skupin, ter lepo število odposlancev in članov. Po običajnem pozdravu predsednika je poročal le-ta o delovanju društva, potem tajnik in blagajnik o njih poslovanju. Nato se je vršila volitev odbora. Ker dosednji predsednik radi bolehnosti nikakor ni hotel te častne službe več sprejeti, je bil na njegovo mesto izvoljen jako delaven in zmožen tovariš Schäffer. Nato so sledile jako živahne debate o raznih predlogih. Med drugimi je bil predlog, da naj se opusti svoječasno priporočena postavna predloga glede izboljšanja naših nevdružljivih razmer, in se naše društvo pridruži nameravanemu izjednačenju z državnimi uradniki, vendar naj se pri razdelitvi ne ozira le na urad, temveč na službena leta — jednoglasno sprejet. Enako tudi predlog, naj se železniško ministrstvo in ravnateljstvo kljub temu, da so se vže izrekli, le z dekretom nastavljenim uradnikom letne legitimacije za polovične vožne listke izročiti, še enkrat naprosijo, te legitimacije tudi tistim odpravnikom obojega spola dovoliti, katerih poklic je pošta. Dalje se je sklenilo »Österreichs Landpost« kot društveni list opustiti, in naj se ustanovi nov društven časopis, v katerem bodo — po hudi borbi — sprejeti tudi dopisi raznih skupin v njih maternem jeziku. Novi odbor ima tudi nalogo, se s še obstoječimi drugimi društvi poštarjev tako sporazumeti, da bomo nastopali v prihodnje enako in v edinosti. To enakomerno nastopanje se pričakuje vže pri ustanovitvi personalnih komisij kar se bo v kratkem zgodilo.

— **Ustreljeni medved - kosmatinec.** Z Vrha pri Vinici se javlja: Pretečeno nedeljo, 22. t. m., ob 4. uri popoldne so tukajšnji lovci ustrelili medveda pod visokim hribom, Kiloša imenovanim. Mrcina tehtala 85 kilogramov. Včeraj so ga odpeljali v Črnomelj, da dobijo zaslužen nagrado. Še se klati en medved po tukajšnjih hribih, samo manjši je. Prej kot ne je isti ženka ubitega medveda. Ne vé se natanko, sta li ta dva medveda prišla čez Kolpo iz Hrvaške ali iz kočevskih hribov.

— **Nemška trobojnica na sprevedu v Pulju.** Na dan sv. Jožefa je bil v Pulju pogreb nekega dnevnicarja vojne mornarice. Pogreba so se udeležili razni vojaški dostojanstveniki v polni paradi. Naenkrat, pred odhodom, se je prikazal venec z nemško trobojnico, ki ga je bilo poslalo neko nemško društvo, čigar član je bil pokojnik. Vojaški dostojanstveniki so se na to takoj odstranili.

— **Jadranska banka v Trstu** je na občnem zboru izvolila namesto odstopivših upravnih svetnikov, župana Ivana Hribarja in upravitelja ljubljanske kreditne banke L. Pečenka, v upravni svet Lazarja Aničiča in Ivana Mankoč, veletržca v Trstu.

— **Poučno potovanje kranjskih hotelirjev in gostilničarjev.** Niževavstrijska deželna zveza za tujski promet in dunajska gostilničarska zadruga prevzeli ste, na prošnjo kranjske zveze za tujski promet, prireditve poučnega potovanja hotelirjev in gostilničarjev iz kranjskih letovišč. Udeleženci pridejo 21. aprila na Dunaj, kjer ostanejo pet dni. V tem času si ogledajo vse dunajske naprave, ki so važne za tujski promet. Na vspredu je med drugim: obisk raznih hotelov, restavracij,

kavarn, gostilničarske šole, učilnice za serviranje, trgovin za tujske predmete, modne razstave, pisarn za potnike, rotovške kleti, nadalje izlet na Kahlenberg vožnja na Severnik itd.

— **Izginil je** 34letni kočijaž Matej Žaler, bivajoč v ulici Sette Fontane v Trstu. Dne 20. t. m. je zapustil hišo, češ, da gre iskat zaslužka. Od takrat ga ni bilo domov. Ženo z dvema otrokoma je pustil v najhujši bedi.

— **Umrla je** v Gorici gospa Eliza Rysroj Pittner, soproga lastnika hotela pri »pošti« v Gorici.

— **C. kr. skladišča v tržaški lukl** odklanjajo radi nakopičenja blaga vsprejemati tovarno blago vseh vrst izvzemši špirit v kotlih. Radi tega se blago za Trst prosta luka državna železnica in Trst prosta luka južna železnica le na podlagi § 55 obratnega pravilnika sprejema.

— **Po hribih in gorah** je v torek večer in včeraj popoldan snežilo.

— **Gibanje med sobnimi slikarji v Trstu.** Tržaški sobni slikarji so predložili delodajalcem spomenico, s katero zahtevajo, da se jim zviša mezda (najmanj 5 K 40, največ 6 K 40 na dan), nadalje, da se izpremenj delavske pogodbe itd. Delodajalci so te zahteve odklonili. Za danes so delavci napovedali shod, na katerem se določi nadaljno postopanje.

— **Utonil v morju.** Dne 22. t. m. zvečer sta se peljala dva zidarja z ladjo iz Fažane na Brionske otoke. Morje je bilo razburkano in veslarja morda tudi nerodna, vsled česar se je ladja preobrnila; oba sta padla v morje. Klicala sta na pomoč in iz Fažane so prihiteli na obal. Mornar Barison iz Izole je skočil v vodo ter rešil enega ponesrečenca. Dinka Monestarija pa je zagrnilo morje.

— **Ustanovitev »Sokola« prepovedana.** Srbi v Dobanovcih so hoteli ustanoviti sokolsko društvo ter so predložili načrt društvenih pravil hrvaški vladi. Vlada je prepovedala ustanovitev in sicer vsled informacij, ki jih je dobila od županijskega urada v Vukovaru.

— **Sestanek češko-slovanskih naravoslovcev in zdravnikov v Pragi v letu 1908.** Na predlog organizacijskega odbora in vsled sklepa zastopnikov čeških naravoslovskih in zdravniških krogov se vrši letos o Binkoštih od 6. do 10. junija t. l. v Pragi IV. sestanek češko-slovanskih naravoslovcev, zdravnikov, živinozdravnikov, zobozdravnikov, farmacevtov in agronomov.

— **Nesreča na delu.** V Trstu se je ponesrečil na delu kurjač Franc Kocjančič. Kolo parnega stroja v Lloydovem arsenalu prejelo ga je za levo »oko in mu jo popolnoma zmečkalo, tako da so mu jo takoj zatem morali odrezati v mestni bolnici.

— **Velik dar nemškemu »Schulverein«.** Šleski veleposestnik Rohrman je podaril nemškemu šolskemu društvu 300 tisoč kron, ki se jih ima vporabiti za propagando nemške misli v poljski vzhodni Šleziji.

— **POLOŽNICE za obnovev naročnine smo priložili današnji številki za vse one p. n. naročnike, ki jim je že potekla naročnina oziroma jim poteče tekom meseca aprila. Prosimo, da se jih čim prej poslužijo.**

Stajerske novice.

— **Zmaga.** Iz Velenja poročajo: Občinske volitve so ugodno izpadle. Sedanje nasprotstvo med pristaši kmečke zveze in napredno stranko je našlo zaključek v popolni zmagi prvih. Državni poslanec Vinko Ježovnik in njega pristaši se niti na volišče niso pokazali. Torej je resnično, kar govore, da je zvezda mila utrpnila nad narodnjakom Vinkotom in njegovim adjutantom, in da se potaplja v šaleški dolini napredne stranke čolnič. Gotovo je imela »svobodno misleča« stranka slabe vesljače in jo je zavozila v vrtnec!

— **Samoumor v Celju.** V torek jutraj se je pri svojih stariših ustrelil sodnijski adjunkt dr. Franc Korošec. Vzrok bojenja neozdravljiva bolezen.

— **V Žalec (Petrovče)** pride za kaplana g. dr. Maksimilijan Kraber iz Vidma na Savi.

— **Tatinska družba pod ključem.** Od leta 1905. nadalje je bilo izvršenih na štajerski meji v občinah Gruškovec in Brezovec več tatvin, ne da bi se posrečilo priti tatovom na sled. Še-le sedaj je orožništvo v Zaverčah izsledilo pet tatov, med njimi eno žensko, ter jih izročilo okrajnemu sodišču v Ptuj.

— **Umrla je** 23. t. m. v Mariboru nad-sprevednikova soproga Elizabeta Habermann, stara 43 let.

— **Poskušen samoumor častnikovega sluga.** Prostak Jožef Muršec 47. pešpolka

ki je bil pri nadporočniku Hočevarju sluga, se je skušal v ponedeljek dopoldne usmrtiti. Z nadporočnikovim samokresom si je zadal rano v trebuh. Vzrok je baje kazen, katero je dobil radi zanemarjanja dolžnosti.

— **Vsled tožbe** gospoda meščanskega učitelja Lakitscha je okrajno sodišče v Celju obsodilo gostilničarsko Diamant radi žaljenja časti v globo 40 kron.

Ljubljanske novice.

— **Ij Deželnozbornske galerije.** Galerijske obiskovalce kranjskega deželnega zbora bo zanimalo izvedeti dispozicije, ki jih je v tem oziru storilo deželnozbornsko predsedstvo. Dosedaj so bile vse tri lože v deželnozbornski dvorani poslancem po klubovi pripadnosti pridržane, da z njimi razpolagajo; obe galeriji pa ste bili namenjeni obiskovalcem sploh. Za bodoče je odrejeno, kakor sledi: Srednja loža je prezidijalna in razpolaga z njo prezidij. Desna takozvana uradna loža je rezervirana za uradnike politične in avtonomne uprave. Za upravo pač ni brez pomena, da se njenim organom s tem daje prilika, da zamorejo deželnozbornskim obravnavam neovirano prisostvovati in se o intencijah postavodajalca direktno informovati. Važnost, katera se dandanes v javnem življenju pripisuje po vsej pravici častnikarstvu, opravičuje dovolj, da se za častnikarje rezervira posebna častnikarska loža. Na splošnih galerijah bo prostor za sedeže od stojišč ločen, za sedaj seveda samo provizorično. S sedeži, ki bodo numerirani, razpolagajo deželnozbornski klubi in sicer po razmerju števila svojih članov. Tudi na stojišča bo vstop dovoljen le proti vstopnicam. Kadar bodo galerije polne, bodo v obvestilo občinstvu nabite tablice z napisom: »Vstopnic ni več!« Ravno tako bo nabito, kje se dobivajo vstopnice.

— **Ij Premijera izvirne slovenske drame »Demon Venus«** sevrši nocoj. »Demon Venus« je drugo delo Adolfa Robide. V drugi enodejanki, v »Veliki laži« igra glavno vlogo g. Avgusta Danilova, ki se z vlogo Josi poslavlja od ljubljanskega občinstva, ker je sprejela angažma v Trstu. V »Mary« so glavne vloge v rokah g. Borštnikove, g. Nučiča in Toplaka, v »Veliki laži« v rokah g. Danilove in Nučiča, v »Vampirju« v rokah g. Kreisove in g. Dragutinoviča. Ker se bliža sezona koncu, se repriza ne bo vršila, na kar opozarjamo občinstvo.

— **Ij »Napredni« obrtniki** so se včeraj zbrali na veselici z ozirom na veliko agitacijo »Slov. Nar.« in bivšega obč. svet. Franchettija v telovadnici »Narodnega doma«. Med prijatelji obrtniškega stanu se je pokazalo par doktorjev Tavčar, Windischer, Murnik in Marajon. Ti gospodje bi bili menda razžaljeni, če bi jim kdo rekel, da se njihova ljubezen do obrtniškega stanu prične in neha pri liberalizmu. Mirno so sedeli ti gospodje in zrlji po dvorani na — prazne mize in stole, na katerih je sedela liberalna blamaža zavednih obrtnikov. Na bučno »Narodovo« agitacijo je prišlo iz Ljubljane na priredbo celih 30 obrtnikov, vstopnic se je prodalo do 80. Med obrtniškiimi naprednimi odličnjaki smo opazili knjigoveza Fr. Breskvarja, Josipa Turka, sodovičarja Bolteta, urarja Krapeša, mizarja Primožiča, vrtnarja Šimenca, peka Paura, mizarja Petrina, slikarja Stareta, dežnikarja Vidmarja, usnarja Seuniga iz Prešernovih ulic, brivca Gjuda in Franchettija in še nekaj drugih, ki se pripravljajo, da postanejo napredne obrtniške korifeje. Naprednega »Slavca« seve ni manjkalo. »Slavec« sedaj prednjači liberalnim prireditvam. Splošni vtisek: Franchettijev lim se je pokazal za navadno zajfo. Eni blamaži sledi druga.

— **Ij Socialni demokratje** so sklicali za včeraj dopoldne ljubljanske stavce, da se pogovore glede na občinske volitve. Vsled prepričle udeležbe se sestanek ni mogel vršiti.

— **Ij Nov gostilničar v Ljubljani.** Restavracijo v bivši Hafnerjevi pivovarni prevzame g. Dekleva, dosedaj restavrater v hotelu »pri zlatem jelenu« v Gorici.

— **Ij Občni zbor pevsk. društva »Ljubljana«** bo v soboto, dne 11. aprila ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani hotela »Union«.

— **Ij Umrla je** v Križevniških ulicah št. 3 vdova gospa Margareta Jamšek. — Na Mestnem trgu št. 3 je umrl gospod Karol Šifer.

— **Ij Pobegli korigend ljubljanske prisilne delavnice v Srbiji.** V torek smo priobčili notico, da se nahaja v zaporih v Užici v Srbiji neki deček, ki pravi, da je Ljubljančan. Po sliki, ki je razstavljena v oknu našega upravnništva, je občinstvo spoznalo, da je dotični deček pred dobrim letom iz prisilne delavnice ljubljanske pobegli korigend Jerin, doma iz Medvod.

— **Ij Za slugo »Mestne hranilnice«** je imenovan polic. stražnik Rak.

— **Ij Detomorilko Križmarič,** ki je v Trstu vrgla v morje truplo umorjenega svojega otroka, so že pripeljali v Ljubljano ter pride pred ljubljanske porotnike.

— **Ij Stavbne zadeve.** Med tem, ko je na stavbiščih navoženega do zdaj za prve potrebe dovolj materijala (kamenja, opeke, apna, peska, lesa in železnih delov), manjka pa podjetnikom — zidarjev in lepega, stanovitnega vremena. Za laške zidarje in težake je tukajšnja temperatura (+ 6° R) bržkone še dosti prenizka V ostalem pa jih je do zdaj nekaj čez sto stavbenikom na razpolago — za enega preveč, za dva premalo! — Pričela so se pa do zdaj sledeča stavbna dela: Ob Dolenjski cesti so zgradili pri novi hiši trgovca Frana Babiča temeljno zidovje; ob Bleiweisovi cesti poleg Kolizeja kopljejo temelj za vilo Janko Popoviča. Zasipanje ondotne jame in nasipanje ceste (na Rudolfovo železnico) napreduje precej hitro. V hiši bivšega »Katoliškega doma« na Turjaškem trgu I je pričel Filip Supančič z adaptacijskimi deli v prvem nadstropju. V Jenkovih ulicah je pričel graditi pritlično hišo magistratni sluga Ivan Kavčič. Prihodnje dni prično ometavati A. Žumrovo hišo na škofovih parcelah (Vrhovčeve ulice); pred Kolezijo, kjer se je zadnjih pet let zgradila mala naselbina s 15 hišami, je dvojje poslopj še neometanih. Istotako prično aprila meseca ometavati in snažiti šentjakobsko župnišče. Pred novo hišo Jul. Staretove v Sodnijskih ulicah se bo položil to pomlad kamenit tlak; prihodnje dni se prično tudi adaptacijska dela v hiši posestnika Rudolfa Škulja v Florijanskih ulicah št. 20. Pri poslopju »Ljudske posojilnice« ob Miklošičevi cesti so se pričela izvrševati nekatera zidarska in mizarska dela. Poslopje »Katoliške tiskarne« ob Poljanskem nasipu je pokrito, izvršena so ondi večinoma že krovska, ključavničarska, mizarska in steklarska dela, prihodnji mesec se prične poslopje ometavati in snažiti. Zidarska dela se bodo to pomlad nadaljevala tudi pri zgradbi salezijanske cerkve na Rakovniku, dočim so se pri viški cerkvi že pričela. Pri II. državni gimnaziji na Poljanski cesti je dobil vrt železno ograjo, prostor pred glavnim vhodom pa se je tlakoval, a je še nekaj dela ondi. Po vestibulu deželnega dvorca je odletel na treh mestih velik del ometa in bi bilo prav na mestu, da se ta omet že enkrat popravi in z novim nadomesti. Ob podaljšanih Škofjih ulicah so zasuli ob cesti proti kasarni ondotno dolino in svet zravnali. Ondi je zdaj dobil prostor ime trga pred kasarno. Ob Vrhovčevih ulicah je še precej praznih stavbišč, kakor tudi ob Dunajski, Bleiweisovi in Resljevi cesti.

Koroške novice.

— **k Pri občinskih volitvah v Rikarji vasi** so v I. razredu zmagali nemškutarji vsled nekaterih izdajic.

— **k Požar v Zapogah pri Beljaku.** Ponoči dne 23. t. m. je popolnoma pogorela Mehrova cinkarna v Zapogah (Seebach) pri Beljaku. Gorelo je od 9. ure zvečer do 3. ure jutraj, ko so lokalizirali požar.

Razne stvari.

— **Grozna eksplozija. Uničenih več vasi.**

— Smodnikove praharne ob Batukošem jezeru (Chile) so se vnele in zletele v zrak. Uničenih je več vasi in ubitih mnogo oseb. Škodo cenijo na 3 milijone pijastrov.

— **Atentat na ameriškega državnega svetnika.**

— San Francisco, 24. marca. Danes sta dva Korejca ustrelila člana ameriškega državnega sveta Stevensa in sicer iz osvete, ker je Stevens podpiral postopanje Japonske. Stevens, ki je bil ranjen, je enega Korejca ustrelil.

— **»Vzorna« newyorška policija.**

— Newyorški list »World« je ustanovil z dovoljenjem newyorške policije igralno banko, nato pa objavil dejstvo, da dokaže podkupljivost newyorške policije.

— **Brezžično telefoniranje.**

— Kristijanija, 24. marca. Kakor poroča »Morgenblatt«, dela profesor Birkeland že nekoliko dni poskuse z brezžično telefonijo. Posrečilo se je baje napraviti telefonično zvezo med vseučiliščem v Kristijaniji in postajo Frogner-skilenu. Sistem ohranijo začasno še tajnim.

Telefonska in brzojavna poročila.

— **PROTI ZAVLAČEVANJU DELA V PRORAČUNSKEM ODSEKU.**

— Dunaj, 26. marca. Pri ministrskem predsedniku se je vršila v navzočnosti

skoro vseh ministrov konferenca z načelniki strank glede na zavlačevanje dela v proračunskem odseku. Beck je poslance opozoril, da ako proračunski odsek ne konča svoje delo v pravem času, bo parlamentarna rešitev proračuna onemogočena ali pa bo vlada primorana poseči po drugih sredstvih, da pospeši rešitev proračuna. Dr. Adler protestira proti temu, da bi vlada posegla s silo v tok proračunskih debat in očita vladi, da je ona sama kriva počasnemu delu. Sylvester izjavi, da so krivi zavlačevanja poslanci, ki se v svojih govorih ne znajo omejiti. D' Elvert predlaga, da bi se število govornikov omejilo. Conti je zato, da se vsi poslanci, ki so se oglasili za dva govora, enkrat črtajo. Fuchs pojasni, da govor Schlegla pri naučni debati ni pomenjal obstrukcije. Steinwender pravi, da poslanci govore o vsem drugem kot o proračunu. Konečno se je sklenilo: Vlada naj ne poseže siloma v tok razprav, pač pa naj se vsi poslanci, ki so oglašeni za dva govora, za en govor črtajo.

VSEUČILIŠKA DEBATA.

Dunaj, 26. marca. V proračunskem odseku je danes Šramek odločno govoril za ustanovitev češkega vseučilišča na Moravskem.

ENKETA O KONTINGENTU ŽGANJA.

Dunaj, 26. marca. Danes se je pričela enketa o kontingentu žganja. Finančni minister je izjavil, da bo zvišal davek na žganje za 50 vin. pri litru čistega alkohola.

POMNOŽENJE TOPNIŠTVA IN KONJENIŠTVA V ITALIJI.

Rim, 26. marca. »Vita« poroča, da je brambeni odsek sklenil dovoliti kredit za 39 novih pogorskih baterij ter za eno novo konjeniško divizijo.

ROOSEVELT PROTI ANARHISTOM.

New York, 26. marca. Roosevelt je ukazal, da se imajo iz Amerike izgnati vsi anarhisti, ki so se tekom zadnjih treh let naselili. Odslej bodo uradi, ki nadzorujejo naseljevanje, vse priseljence, ki z anarhističnimi teorijami simpatizirajo, poslali nazaj v Evropo. Prepovedal je anarhistični časopis »La questione sociale«, ki izhaja v Pattersonu.

Rogaški pospešuje tek do jedi, olajšuje prebavo ter uspešno razkrojuje snovi zavžitih jedil.

ZITNE CENE.

Budimpešta 26. marca.

Pšenica za april	11 60
Pšenica za oktober	9 80
Rž za april	10 45
Koruza za maj	6 65
Oves za april	7 64

Efektiv: 5 nižje.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 4062 m, srednji dnevni tlak 746,0 mm

Dn	Čas opa- sovanja	Slu- barski metri- * mm	Tempe- ratura po čistilo	Vetrav.	Nebo	Padavina * mm
25	9. zveč	739 5	1 4	sl. svzh.	jasno	
29	7. zjutr.	3 8	-0 6		pol obl.	0 0
	2. pop	39 2	6 5	sr. jvzh.		

Srednja včerajšnja tem. 1 9° norm 3 4°

Lekarna pri „zlatem orlu“

kemika Mr Ph Mardetschägerja v Ljubljani

priloga svoja domača zdravila:

1. Dunajske želodčne kapljice znane za boleznj v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. 1 stekl. 2 l vin., 6 stekl. 1 K.
 2. Odvajalne kroglice (posrebrenene čistijo želodec, črevesa in kri. 1 škatljica 70 vin. 751 6 1
 3. Žel znate kroglice s čokolado prevlečene, tvorijo kri in arepijo.
 4. China železnata Malaga španjsko vino, najboljša za tvoritev krvi in tek vzbujajoče 1 stekl. 3 K.
- Po povzetju pošlje le „Orlova“ le-
karna v Ljubljani, Jurčičev trg.

Išče se stanovanje z dvema soboma

za avgustov termin, najraje v središču mesta. 872
Ponudbe na upravnishvo „Slovenca“.

Prodajalec

(Platz-Agent) 734 3-2

manufakturne stroke za mesto Ljubljano in okolico dobi takoj dober zaslužek v tovarni pletenih in tkanin Dragotina Hribarja v Ljubljani.
Služba

organista in cerkvenika

se razpisuje v Tunicah pri Kamniku.

Nastop o sv. Jurju. Služba se bo nekoliko zboljšala. Prednost ima rokodelc.

Za pozabnega

smatram že nad štirinaest let od svoje domovine odsotnega netjaka Ivana Kimovca iz Velikih Lašč, ako ne prijavi svojega bivališča.

BARBARA KIMOVEC
Savilje pri Ljubljani. 742 1-1

Služba 748 3-1

organista in cerkvenika

se razpisuje v Šmartnu pri Kranju. Prednost ima kdor je več knjigovodstva, ke zamore izvrševati dobro postransko službo.

Kočija

v dobrem stanju se proda po ugodni ceni. Več se izve pri Pavlu Sedeju na Javorniku. 744 3-1

Kuharica

z dobrimi spričevali, išče službe v kakem župnišču. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro »Tako j«. 747 1-1

Kupujem v vsaki množin sveže in kuhano 743 1-1

= maslo =

celo leto. — Ponudbe: Ivan Suban, trgovec, Trst.

Novo!

Petero Marijinih pesmi

zložil Iv. Pišlar, op. 1.

Dobi se v Katoliški bukvarni v Ljubljani in pri skadatelju v Hrušici, pošta Podgrad (Istra).

Sprejmo se za takojšnji nastop

= kleparski, ključavničarski in mizararski pomočniki

pri izdelovalnici domačega orodja v Višnji gori. 2-1

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče za krojno risanje Franja Jesih

Ljubljana, Starl trg št. 28.

Dohl se tudi kraj po životni merl.

Najboljše

klavirje in pianine

prvih dunajskih firm prodaja (tudi na obroke) in izposoja 752 1

Alfonz Breznik

Hilšerjeve ulice 12, II. nadst.

Velikonočne pesmi.

Zložil

Alojzij Mihelčič, organist v Metliki.

Dobijo se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. 741 3-2

Cena 1 krono.

Sanatogen

Od nad 5000 profesorjev in zdravnikov vseh kulturnih dežel sijajno potrjen kot najvspešnejše krepilno in osveževalno sredstvo 80 6-6

: jači telo krepí živce

Doblva se v lekarnah in drogerijah. Brošure razpošilja franco in zastoj Bauer & Co., Berlin S. W. 48. Glavno zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleischmarkt 1.

Rozlatarstvo in podobarstvo.

Slavnemu občinstvu, osobito pa velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom vljudno naznanjava, da vsa pod terdho 318 44-2

Götzl ml. & Lebar

ustanovila kiparsko (podobarsko) obrt ter izdelovanje oltarjev v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Priloga se torej za vsa ta strokovna dela ter pošiljava razne načrte brezplačno na vpogled. — Izvrševala bodo vsako izročeno delo vestno, umetniško, rečno in po smernih cenah.

Priznalna pisma so na razpolago. V salogi bodo vedno razna razpela in okvirji za cerkvene in druge podobe.

Z odličnim spoštovanjem

Götzl ml. & Lebar
rozlatarstvo in podobarstvo.

Zahtevajte zastoj

in franco moj veliki, bogato ilustrirani glavni cenik z nad 3000 slikami vseh vrst silikonskih, srebrnih in zlatih ur, kakor tudi vseh vrst solidnih zlatin in srebrnin, godbenega orodja, jeklenege in usnjetege blaga po izvirnih tovarniških cenah.

Nikel remont. ura K 3-
Ivic. izvir „Roskopf“ pat. ura K 5-
regist. „Adier Roskopf“, nikel re-
mont s sidro K 7-
Goldin rem. ura „Luna“, koleseje s
dvojnimi plaščem K 8-50
srebr. rem. ura „Gloria“ K 8-40
„oklep. veritica z rinfico na
peru in karab.“ 15 gr težka K 2-80
re-iz. Tula nikel ure cilind. z „Luna“ kolesejem K 10-50
ura z kolesejem K 2-90, budilka K 2-90, kuhinjska ura K 3-
švarcvaldka ura K 2-80

Za vsako uro metno pisemno jamstvo!

Prva tovarna za ure Hanna Konrad, s. in bz. dvorni saloiznik v Mostu (Brüx) 654, Češko. 2915 1-4

Izdelovatelja kirurških instrumentov

Dr. Klauka,

atelje za ortoped. aparate in bandaže. Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizirane obveze in pamuka, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, usakovrstne brizgalke, stvari in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumijevih posteljnih podložk. Vse bandage se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odredbah p. n. gg. zdravnikov. Zunanja naročila se točno, hitro in diskretno dopošiljajo. — Galvanični poniklovalni zavod z motornim obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Zahtevajte Ceres-jedilno mast z velikonočno sliko na ovitku.

!Stojte! Ne smatrate jedilno mast iz kokosovih orehov za najboljšo? „Ceres“ mast ni le najfinejša in najčistejša, ampak tudi najcenejša in najizdatnejša mast, kar jih poznam.

Le poskusite! Ne boste se kesali!

V Angleškem skladišču oblek

se radi pomanjkanja prostora in vsakdanjega dohoda svežega blaga prodaja najmodernejša in najfinejša konfekcija za dame, gospode, deklice, dečke in otroke že sedaj za lastno ceno.

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg 5.

Podružnica v Spljetu. 1
Delovna javnica
100.000. 1 1

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2
priporoča
promese na komunalne srečke à R 15 1/2. — Žrebanje dne 2. marca. — Glavni dobiček R 300.000.—
promese na Tiske srečke à R 7.—. — Žrebanje dne 1. aprila. — Glavni dobiček R 180.000.—
Obe promesi skupaj samo K 21.—
sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun proti 4 1/2% obrestim.

Podružnica v Celovcu. 1
Rezervni fond:
R 200.000. 1 1